Godina II. — Broj 452.

CIJENA LISTU: U predplati za čitavu godinu K 32·—, za polugodište K 16·—, tromjesečno K 8·—, mjesečno K 3·—, u maloprodaji 10 helera. — OGLASI primaju se u upravi lista trg Castona broj 1, te se računaju po 30 helera za prostor riječi 4 milimetara i dug 8 cm.

HRVATSKI LIST

izlazi u Puli, svaki dan u 5 sati ujutro.

Subota, 7. listopada 1916.

„HRVATSKI LIST“ izlazi u nakladnoj tiskari JOS. KRMPOTIĆ u Puli, trg Castona broj 1. Uredništvo se nalazi u Sitanskoj ulici broj 24. — Odgovorni urednik: JOSIP HAIN u Puli. Rukopisi se ne vraćaju. Ne uvažuju se anonimni dopisi. Nefrankirana pisma se ne primaju.

Velika pobjeda u Sedmogradskoj.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

Beč, 6. (D. u.) Službeno se javlja:

Istočno bojište.

Rumunjska fronta: Austro-ugarske i njemačke čete generala Falkenhayna navalile su na neprijatelja u utvrđenom položaju na zapadnom rubu šume Duhova te su ga posve potukle. U rukama napadača ostade plijen od 28 poljskih topova, 2 teških topova i 13 pješadijskih topova te 2 časnika i 220 momaka kao zarobljenici. Naša navala uspješno napreduje i dalje sjeverno u predjelu Homoroda i istočno Magyarosa, te smo tijekom iste zarobili 2 časnika i 202 momka.

Fronta nadvojvode Karla: Odbili smo ruski navalni pokušaj kod Hohorodcsenya. Inače nema nikakvih dogodjaja.

Fronta bavarskog princa Leopolda. Jučer je neprijatelj ponovno pokušao, da prodre našu frontu medju Narajowkom i Zlotom Lipom. Hrabre su čete održale bez iznimke sve svoje položaje protiv 4 puta od jakih ruskih sila provedenog juriša u masama te su zarobile 510 momka. I kod vojske gen. pukovnika Böhm-Ermolli-ja skršila je ustrajnost branitelja pet neprijateljskih navala protiv položaja jugoistočno Jaslonova. Uspjeli pothvat južno Manajova doveo je do osvojenja ruskog pretpoložaja. U Volinji, gdje je nakon žestokih bojeva od 2. i 4. t. mj. nastupio uopće mir, bila je posve odbijena osamljena navala u okolici Kisielina. Ukupni plijen iz te borbe porasao je do 6 časnika, 622 momka i 8 strojnih pušaka.

Talijansko bojište.

Na kraškom zaravanku traje sada već peti dan neprestana talijanska teška vatra iz topova i bacala mina protiv naših položaja i prostora iza njih. U popodnevnim je satovima pokušao neprijatelj više pješadijskih navala, koje su se svuda posve izjalovile u našoj koncentričnoj topovskoj vatri.

Na fronti Fleimse stoje pojedini pododsjeci pod živahnom vatrom topova i bacala mina. Jedna u području Col Bricone od neprijatelja započeta navala nije mogla da se u našoj vatri razvije. Na nekoj visini sjeverno doline Pelegrini bili su odbijeni mnogi napadaji alpinskog bataljuna.

Jugoistočno bojište.

Na Vojusi nema nikakve bojne djelatnosti.

Zamjenik poglavice generalnog štožera
pl. Höfer, podmaršal.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 6. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja:

Zapadno bojište.

Bojna skupina prijestolonasljed. Rupprechta: Izmedju Ancre i Somme nastavila se je žestoka topnička bitka. U svezi sa tri u jutro osuječenim engleskim navalama tik istočno Ancre razviše se živahni bojevi sa ručnim granatama, koji su trajali do kasno u noć. Izmedju Morvala i Bouchavesnesa nastupile su popodne jake francuske sile na navalu. Čete generala Böhm i Garnier suzbile su iza ljute borbe krvavu navalu izmedju Fregicourta i Bouchavesnesa. Osobito su se izkazale pješačke pukovnije 155 i 186. Južno od Ancre oživjeli su privremeno znatni topnički bojevi.

Istočno bojište.

Fronta princa Leopolda bavarskog: Na bojnoj fronti zapadno od Lucka ostao je iscrpljeni neprijatelj jučer miran. Zadnjih smo dana ovdje zarobili 6 časnika i 622 momka i zaplijenili 8 mitraljeza. Izmedju Lježničkih grupa iz Brodyja i Zborova u Lavov oživjela je bojna djelatnost. Jakoj neprijateljskoj paljbi slijedili su jaki napadaji, koji su se kod Visoka, Dubija i Zarkova skršili u vatri, a kod Batkova na Seretu bili suzbijeni protunavalom njemačkih bataljuna. Tri časnika i 120 momaka ostali su kao zarobljenici u našim rukama.

Na fronti vojske generala grofa Bothmera obnovili su Rusi na obim stranama Zlote Lipe svoje navale. Njemačke, austro-ugarske i turske su čete osujetile svojim žilavim otporom svaki put često obnovljeni juriš. Neprijatelj, koji je na nekojim mjestima prodro, bio je odmah suzbijen, te je izgubio, osim teških krvavih žrtava, i 510 momaka i 8 mitraljeza. Položaj je ostao posve u našim rukama.

Fronta nadvojvode Karla: U području Bistrice Solotvinske ostao je slabašan ruski nasrtaj bez uspjeha. Sa Karpata ništa nova.

Sedmogradsko bojište.

Rumunji opet su jučer poraženi. U odsjeku Györgenya suzbile su austro-ugarske čete Rumunjce iz njihovih položaja jugozapadno od Libanfalve te su dalje južno, na Bokesskopfu odbile navale. S obje strane ceste Magyaros-Parajd osvojile su austro-ugarske čete položaj, izgubljen 3. t. mj. te zarobile preko 200 momaka. Savezničke čete, pod vrhovnom komandom generala Falkenhayna, potisnule su iza sretnih okršaja kod Repsa (Koekalon) i Kribalma (Kiralyhalma) neprijatelja preko Homoroda i Alta. Tvrdokorno branjen položaj u odsjeku Sinca osvojen je na juriš. Zarobljeno je više stotina momaka, a zaplijenjeno 2 teška, 28 poljskih i 13 pješačkih topova. Neprijatelj uzmiče kroz šumu Duhova. Preganjamo ga.

Balkansko bojište.

Bojna skupina Mackensenova: Iz vijesti stiglih naknadno razabire se, da je uspjelo samo jednom dijelu rumunjskih četa, koje su prešle Dunav kod Rjahova, da se spasi na sjevernom brijegu, dok je ostali dio bježao u istočnom smjeru, gdje se je sukobio sa savezničkim četama, dolazećim iz Tutrakana, te bio potučen i uništen. Navale, koje je neprijatelj istočno željeznice Caraorman-Cobadinu obnovio, opeta su se izjalovile. Zrakoplov i ljetala napali su sa bombama željezničke nasade i taboriša čete sjeverno Dunava.

Macedonsko bojište.

Bugarske čete, stojeće na lijevom brijegu Strume, napustile su u noći na 5. t. mj. nekoja najdalje pomaknuta sela, a da im nije neprijatelj smetao.

Prvi majstor glavnog sijela Ludendorff.

Turski ratni izvještaj.

Carigrad, 4. Glavni stan javlja:

Eufratska fronta.

29. rujna su u Nasirichu se nalazeći Englezi kušali, da pod zaštitom topništva napreduju protiv njemcna u Elazirađu, sjeverno imenovanog kraja, ali su ih naše čete bacile natrag.

Felahijska fronta.

Naše je bojno ljetalo oborilo 24. rujna jedno englesko.

Kaukaska fronta.

Na desnom krilu smo potjerali natrag jake neprijateljske ophodnje, što su hitjele da se približe. Na ostalim djelovima fronte samo okršaji medju patrulama.

Na ostalim frontama nema važnih dogodjaja.

Prema daljnjim vijestima su naše hrabre čete u boju, što se je odigrao 3. t. mj. sjeverno Amtača na Dobrudžskoj fronti i koji je svršio potpunim porazom neprijatelja, što je presao na navalu, nanijele potpuno suzbitom neprijatelju znatnih gubitaka, uništile su neprijateljski bataljun i zarobile preživjela 2 časnika i 100 momaka.

Carigrad, 6. (D. u.) Glavni stan javlja:

Perzijska fronta.

Perzijski se Bahljari dižu u svetu vojsku proti Rusima. Oslobodili su grad Ispahan od neprijatelja. Mnogobrojne su od jedne sedmice ovamo od Rusa poduzete navale proti mjestu Bidjar sjeverozapadno od Hamadana potpuno odbijene. Odlučno potučeni se je neprijatelj dao u bijeg. Ruski su se napadaji proti Klarineku sjeverno od Revanduza završili sa oborenjem neprijatelja.

Kaukaska fronta.

Općenito samo ovdje ondje čarkanja.

Bugarski ratni izvještaj.

Sofija, 5. (D. u.) Služb. izvještaj. Glavni stan javlja:

Macedonska fronta.

Ne javlja se o nikakvoj promjeni položaja na fronti medju jezerom Prespa i Vardarom. Mjestimice živahna topovska djelatnost. Istočno Vardara vlada mir. Na podnožju Belasice planine nema nikakve promjene. Neprijateljsko je topništvo bezuspješno opstrijeljavalo kolodvor Poroj, ali ga je naša vatra naskoro ušutkala. Na fronti Strume vatra iz topova, strojnih pušaka i bacala mina. Naša je topovska vatra osujetila pokušaj neprijateljskog bataljuna, da prodre od mostobrana Orljak prema kraju Nevolen. Na Egejskoj obali vlada mir.

Rumunjska fronta.

Duž Dunava mir. Neprijateljsko iskrcanje kod sela Rjahovo je bilo posve odbijeno, te se sada više ne nalazi na našem brijegu ni jedan rumunjski vojnik. U večini sela, što ih je neprijatelj zaposjeo, počinile su rumunjske čete ubojstva, nasilja, paleže i t. d., sramotne čine za narod, koji hoće da bude kulturan narod. Naša vatra i naše protunavale su osujetile sva nastojanja neprijatelja, da na crti Karabadža-Sofular-Amzađa-Perveli napreduje protiv naših položaja. Jednako se je izjalovilo više neprijateljskih noćnih napadaja. Na ostalog fronti živahna topovska paljba. Na Crnomorskoj obali su naši hidroplani pred Mangalijom napali bombama neprijateljsku bojnu ladju te su ju prisilili da brzo uzmakne.

Brzojavi.

Njemački car na istočnoj fronti.

Berlin, 6. (D. u.) Car se je podao na istočnu frontu, k četama gen. pukovnika Linsingena, protiv kojih su Rusi upravili glavnu svoju navalu.

Švedska neutralnost

Stockholm, 5. Švedski ministarski predsjednik Hamarskjöld je u razgovoru sa zastupnikom „Associated Press“ istaknuo, da se je Švedska od početka rata čvrsto i prama svima držala najavljene neutralnosti, te da će po svoj prilici i u buduće moći, usprkos velikim poteškoćama ustrajati kod iste. Mirovno posredovanje ne bi sada za Švedsku moglo doći u obzir, jer bi takav pokušaj sada urodio na obim stranama nezahvalnošću. Za središnje vlasti ne bi bilo nikakva usluga, kad bi se tvrdilo, da Švedska radi po njihovom nalogu, jer se time položaj ne bi činio dobrim. Kod četvornog saveza bi pokušaj mirovnog posredovanja nišao na sumnju, da hočemo pomagati njegovim neprijateljima. Na obim bi se dakle stranama smatralo naše postupanje neneutralnim. Crne liste četvornog saveza tvore za švedske gradjanine ograničenje njihovih prava, koje mora švedska vlada da štiti. Nade je, da se Amerika ne će uzdržati od zajedničkog rada sa drugim neutralnim državama.

Njemački državni sabor.

Berlin, 5. Iza kako su jučer bila dovršena strogo povjerljiva vijećanja članova proračunskog odbora drž. sabora sa vladom, proračunski je odbor danas opet započeo vijećanjima o pitanjima vanjske politike. Vijećanja su doduše tajna, ali ipak smiju zastupnici, da prisustvuju kao slušaoci. Vijećanja su vodili državni tajnici pl. Jagow i pl. Capelle, a nato je uzeo riječ govornik centruma i govornik socijalnodemokratskog radničkog udruženja.

„Lokalanzeiger“ javlja o tajnim vijećanjima glavnog odbora drž. sabora te veli, da se je raspravljalo isključivo o pitanjima, sa kojima se je u posljednje vrijeme javnost živo bavila. Mora se smatrati značajnim znakom, da se na svim stranama želi jednom doći na čisto, kod česa se ali pokazuje, da će se radi različitosti mnijenja teško doći do jasnosti, jer se mnijenja još uvijek oštro kose. Raspravljanja se kreću u poznatom već pravcu oko pomorskih, političkih i gospodarskih prilika.

Promjene u njemačkoj diplomatskoj službi.

Berlin, 4. Grof Wolff-Metternich, koji je, kako se javlja, otišao na dopust, se po svoj prilici ne će više povratiti na poslaničko svoje mjesto u Carigrad, te će ga zamijeniti sadašnji izvanredni poslanik u Haagu Dr. pl. Kühlmann. Kao budući poslanik u Haagu dolazi u obzir Dr. Fridrih Rosen, koji je do početka rata bio poslanik u Lisaboni.

Posljednjih su se godina često mijenjali zastupnici Njemačke u Turskoj. Grof je Wolff-Metternich bio prije poslanik u Londonu, te 31. listopada prošle godine bio u izvanrednoj misiji poslan u Carigrad. Čini se, da se Wolff-Metternich, kao slab poznavoc istočnih prilika nije u Carigradu dobro osjećao. Nakon mnogog kolebanja odlučio se je drž. tajnik za pl. Kühlmann, koji na svaki način ide ponajprije tek kao zanjenik u Carigrad. Pl. Kühlmann rodio se je u Carigradu, kao sin nekadašnjeg gen. ravnatelja anatolskih željeznica. Bio je poslanički savjetnik u Londonu, New-Yorku i Carigradu, dok nije kao poslanik došao u Haag. Dr. Rosen bio je ponajprije učitelj na orijentalnom seminaru u Berlinu, onda konzul u Bagdadu i Jeruzalemu. 1905 bio je poslan kao izvanredni poslanik u Abesiniju, a kasnije kao poslanik u Teheranu, Bukareštu i konačno u Lizaboni.

Ministar Protopopov o trajanju rata.

Petrograd, 5. Novi unutrašnji ministar Protopopov, dosadašnji podpredsjednik dume, izjavio je u nekom razgovoru sa zastupnicima novinstva, da mora rat svakako biti do konca proveden i ako je tako strašno težak. Zanos, koji je odstranio sve nesuglasice te Rusiju ujedinio u čežnji za pobjedom, dokazuje, da je to isto osvjedočenje prodrlo i u narodnu svijest.

Stanje u Grčkoj.

Atena, 6. (D. u.) Havasov ured javlja: Kralj će sjutra imati savjetovanje sa političkimličnostima. Glavni je grad kao i provincija trajno mirna. Neprestano putuju pomorski časnici na Kretu, da se priključe narodnom gibanju.

Grčka bez vlade.

Paris, 6. (D. u.) Havas javlja iz Atene: Kralj nije još nikomu povjerio sastavljanje kabineta Mogućnost narodnog kabineta uzima se u obzir. Dimitrakopulos je izjavio Reuterovom zastupniku, da bi on otklonio sastavljanje nepolitičkog kabineta. Naglasio je, da je za zemlju potrebna potpuna sloloda odluke.

Venizelos.

Rotterdam, 5. „Nieuwe Rotterdamsche Courant“ donosi: U Kaneji je Venizelos, odgovarajući na dotična pitanja, izjavio nekome, koji se je izdavao za kraljevog zastupnika, da je on u svakom slučaju pripravan podupirati kabinet, koji bi Bugarskoj bio navijestili rat. Prema sadašnjem stanju stvari u Grčkoj, može grčki narod samo onda doći do opetnog ujedinjenja, ako se Venizelos i kralj potpunoma izmire. Mjerodavni venizeliste ne vjeruju, da će novi korak atenske vlade okrenuti stvar na bolje. Zastupnik je Venizelosa zapitao za mnijenje. Taj je priznao, da se ne podaje nikakvim iluzijama te je rekao, neka kralj pokaže svoju volju time, da odredi mobilizaciju. Kad bi se već jednom tako daleko došlo, onda bi bio čas, da se Venizelosu naloži, da stvori novi kabinet.

Amsterdam, 5 Više uglednih Francuza, medju kojima se nalaze i Clemenceau, Barthou, Pichon i Millerand, upraviše na Venizelosa sljedeću brzojavku: Želimo Vam sve najljepše te se divimo Vama i Vašim hrabrim prijateljima.

Rat na moru.

London, 6. (D. u.) Službeno. Od vlade kupljeni parobrod linije Cunard „Franconia“ sa 18.150 tona bio je u Sredozemskom moru potopljen od podmornice. Spašeno je 302 ljudi, a 12 ih je nestalo. Parobrod nije imao na krovu nikakvih četa.

Neprijateljski ratni izvještaji.

Ruslja.

Petrograd, 4. t. mj. U okolišu zapadno od Bulnova, kod Selvova i Koritnice traje ogorčen boj, i isto tako na Cenijovki i na izvoru Zlote Lipe. Neprijatelj drži tvrdokorno svoje pozicije. U okolišu Dornavatre bje hrabri brigadni general Horanov, koji je sudjelovao u bojevima godine 1877. i 1904., teško ranjen.

Na ostalo fronti djelomično topovska i puščana vatra. Na fronti su od Dobrudže opstrijeljavali ruski topovski čamci na Dunavu ljevo bugarsko krilo kod Rašove i brdine kod Černevode. Naše napredovanje u okolici Ravosa-Cobadinu-Perveliu trieje još : nadalje.

Francuska.

4. listopada, 3 sata poslije podne. Sjeverno Somme su Francuzi popunili osvojenje silne linije njemačkih jaraka medju Morvalom i šumom Tempiere Vas te su zarobili oko 200 momaka, od kojih 10 časnika. Na ostalo je fronti noć mirno prošla.

Italija.

3. listopada. U dolini Astico i na zaravanku Asiago upravio je neprijatelj žestoku topovsku vatru na obitavališta. U Arsiero nanio je nekoliko štete. Iz područja visokih gora javlja se o novim uspjesima naših ofenzivnih pothvata. Jučer je jednom našem odjeljenju uspjelo, nakon što se je u neprijateljskoj vatri uspelo na strme stijene, da zaposjedne drugi vršak gorja Col Bricone (jugozapadno prve kote 2404, koja je od nas već osvojena). U gornjoj dolini Cordevole napredoše u noći na 2. t. mj., nakon obilne vatre iz bacala mina, manja neprijateljska odjeljenja naše pomaknute položaje na visinama Sief, ali su bila uz gubitke odbijena. U koruškim alpama, medju Monte Cogliana i Pizzo Coljina, uspjelo je našim odjeljenjima, da su, nakon što su vješitim opkolijenjem zatvorila od neprijatelja zaposjednutu visoku pećinu, prispjele do visine 2776. Neprijatelj je pobjegao i ostavio za sobom oružje, municije i mnogo vojnog materijala.

Na Julijskoj fronti jače djelovanje neprijateljskog topništva protiv krajeva i položaja istočno doline Vallone. Neprijatelji je letioc bacio bombu na Argordo (Cordevole), a da nije niti koga ubio, niti nanio štete.

Rumunjska.

3. listopada. Sjeverozapadna fronta. Tijekom bojeva u gorju Görgeny i Hangitta zarobismo 3 časnika i 300 momaka te zaplijenismo vojnog materijala. Za svog uzmaka na Čameni dne 29. rujna zarobiše naše čete u dolini Alute 300 momaka i zaplijeniše 5 strojnih pušaka. Sada podužimlju iste protunavale u gorskom predjelu, na desnom brijegu Alute. U dolini Itu je neprijatelj u okolici brda Obraca kod Potrosenya-a žestoko navalio te je kod toga upotrebljavao zagušljive plinove. Njegove su navale bile odbijene, na isti smo način suzbili i neprijateljske navale kod Orlove.

Na južnoj fronti i u Dobrudži smo nastavili naše žestoke navale. Na cijeloj fronti se neprijatelj ljuto opire.

Srbija.

4. listopada. Na Kajmakčalanu poraženi neprijatelj uzmiče pred našim četama, koje ga progonjaju. Predjosmo rijeke Leva i Cerna, potukosmo neprijateljske čete na brdu Nidze te ih natjerasmo u bijeg. Kolodvor Kenali je u našim rukama.

Političke Vijesti.

Izjava Bilinskoga. Iz Budimpešte se javlja: „Pesti Naplo“ saobćuje razgovor s pročelnikom poljskoga kluba vit. Bilinskim prije, nego li je ovaj krenuo na konferenciju u Krakov. Bilinski je izjavio, da su pregovori s austrijskom vladom imali samo relativnu vriednost. Nama je na umu izvjestan cilj, rekao je, pa hočemo da se posve osigura ostvarenje naših želja. Došlo je doba za to, da se konačno riješi poljsko pitanje; daljnje odgadjanje nema smisla. U tu svrhu podnijeti vladi zaključke, što će ih prihvatiti plenarna skupština u Krakovu. Bilinski je napokom saopćio, da će nakon svojega povratka iz Krakova opet zamoliti audijenciju kod Njegova Veličanstva da izvisti o željama poljskih zastupnika.

Prevrat u Grčkoj. Franceski listovi javljaju iz Atene da je na više mjesta u Pireju i u Patrasu bilo demonstracija protiv antante. Gunaris i njegova stranka živo rade, kako bi spriečili, da revolucijonarni pokret zahvati staru Grčku. Pariški „Journal“ doznaje iz Atene, da Grčka vlada pokazuje veliku energiju protiv revolucijonaraca. Uz to se razširuju glasovi, da se je vrlo hladan doček priredio Venizelosu na Kreti. „Journal des Débats“, misli, da je četvorni sporazum napustio ideju grčkoga poslovnoga kabi-

Prigodom previšnjeg imendana „dani darova“ od 4. do 8. listopada 1916.
Kupujte službene znakove dana darova!
Pristupite kao članovi društvu „C. kr. austrijske zaklade za vojničke udove i siročad“!

neta, pa želi politički kabinet, koji bi mu bio posve odan. Novo bi se ministarstvo imalo izabrati iz redova komore, koju je u svoje vrieme razpustio kralj Konstantin. Novi su izbori zaiišni. „Eco de Paris“ izvještuje, da se mnogi venizelisti tuže, što Francezka nije pokazala nikakvoga oduševljenja za revolucijonarce, tako da je poradi toga jenjao prvi entuzijazam. Hervé doznaje iz pouzdana vrela, da će kralj Konstantin ostati neutralan, jer mu se je zajamčilo, da će središnje vlasti podići na balkanskoj fronti milijun i više ljudi, a time će se osujetiti sve Sarrailove osnove.

Povratak zastupnika na frontu. Ministarpredsjednik Stjepan grof Tisza obavijestio je obje kuće zajedničkoga sabora, da se uslied kraljeve zapovijedi moraju bezodvlačno povratiti svojim četnim tjelesinama oni članovi zajedničkoga sabora, koji su bili poradi saborskoga zasiedanja stavljeni na dopust, ako bi se zasedanje sabora odgodilo do prosinca, a i u slučaju, ako bi se sabor odgodio zajedničkim zaključkom obiju kuća.

Solunska vojska.

U „Dresdener Neueste Nachrichten“ piše pukovnik n. r. P. Wolff:

Rijetko je kakav viši vojni zapovjednik tako žesoko napadan kao general Sarrail. Francuski i talijanski listovi naročito su se isticali u optužbama protiv njega i uporno su tražili da već jednom otpoče velika ofenziva solunske vojske, ugovorena na sastancima sila sporazuma u Parizu. Ovo je naročito energično zahtijevano, kada je stupanje Rumunjske u akciju izgledalo, da je položaj na Balkanu stupio u odlučujuću fazu. Tada se od Sarrailove vojske tražilo, da ona svojim napadom otakla Rusima Rumunjima namjeravani pohod kroz Dobrudžu u pravcu Carigrada. Traženo je opozvanje Sarrailovo i čak mu je poslat general Gourand, kao mogući njegov nasljednik.

Ovoliki je pritisak sklonio najzad generala Sarraila, da izvrši ofenzivu, doduše vrlo obazrivu, na svome lijevom krilu u pravcu Lerin-Bitolj. No ovaj će pokret slabo odgovarati rusko-rumunjskim namjerama. Rusi i Rumunji očekuju ofenzivu u sjevero-istočnom pravcu, da bi se naj-lakše njemačko-bugarske čete ovučule sa dobrudžanskog fronta. Sarrail je doduše preduzeo manje napadaje u tome pravcu preko Strume, ali su ti napadi odbijeni; izgleda kao da su oni samo i preduzeti radi umirenja nestrpljive savezničke javnosti. Na lijevom krilu Sarrail je pomoću srpskih divizija izvojevao manjih uspjeha i otjerao je Bugare sa njihovih visinskih položaja na Nidži planini, ali je dalje nastupanje u pravcu Lerina naišlo na teškoće pred novim bugarskim obrambenim položajima. Čim general Sarrail uprkos očevidnog zadržavanja južne rumunjske granice njemačko-bugarskim uspjesima u Dobrudži još jednako odlaže svoju veliku ofenzivu, to on rato mora imati vrlo jake razloge od vojničkog, a možda i od političkog značaja. Što se prvoga uzroka tiče, to je za to mjerodavna brojna jačina njegove vojske i njena ubojna vrijednost, sa kojim se pitanjem baš sada vrijedi pozabaviti.

Brojna jačina solunske vojske, koja je označavana u štampi, kolebala se između 250.000 i 450.000 ljudi. Prema grčkim i talijanskim podacima ova vojska broji 28 divizija, i to dvanaest francuskih, po šest srpskih i engleskih, dvije talijanske, po jedna ruska i portugalska divizija, čemu još valja dodati od manjih jedinica Crnogorce, Esad-pašine Arnaute i grčke dobrovoljce. Ako se divizija, kao obično, računa na 12.000 ljudi, onda bi brojna jačina solunske vojske sa manjim odredima, koji su još dodati, iznašala oko 345.000 ljudi. Ako se tome još pridodaju potrebne pomoćne i pozadinske čete, koje moraju biti naročito jake sa obzirom na neizvjesno držanje stanovništva, može se doći do ukupnog broja od najmanje 400.000 ljudi, a to je broj, koji bi zbilja bio dovoljan za veliku zamašnu ofenzivu, kad bi borbena vrijednost ovih četa bila na visini.

No vojnička vrijednost solunske vojske mnogo gubi time, što je sakupljena od četa iz svija mogućih zemalja i djelova svijeta i od vrlo raznovrsnih rasa. Francuske divizije sadrže po dvije divizije teritorijalne vojske (od prilike što je drugi poziv) i kolonijalne vojske, pet divizija je iz Tunisa, Algerije i Maroka, a ostale su crnačke divizije iz zapadne Afrike, Sudana, pri kojima ima još i četa sa Madagaskara i Indokine. Vrijednost ovih posljednjih četa ni u samoj Francekoj mnogo se ne cijeni. Engleske divizije velićinom se sastavljaju iz vojnih obvezanika, prikupljenih u samoj Engleskoj na osnovu novog zakona o općoj vojnoj obvezi, ali dijelom ima i četa prenešenih sa Gallipolja i iz Egipta, sastavljenih iz Australijanaca, Hindusa i Afrikanaca raznih rasa. Srpske divizije, koje je Sarrail izbacio u prvi borbeni red, izgleda, da su najbolje čete u cijeloj solunskoj vojsci, za to što se bore za svoj ideal, za oslobođenje svoje otadžbine od omrznutih Bugara. Talijani, Rusi i Portugalci predstavljaju jednorodne for nacije, ali su zastupani u odvet neznatnom broju, da bi mogli imati odsudnog upliva na tok operacije. „Corriere della Sera“ traži je tu skoro, da se pošalju još šest divizija u Solun, pošto bi tek tada, po miljenju toga lista, Sarrail raspolagao potrebnom nadmoćnošću, da uniđi Bugarsku. Kod poniemnutih manjih odreda većinom su u pitanju razni postolovi, koji kao ozbiljni vojnici i ne dolaze u pitanje. Na lijevom krilu dosada su osim Srba stupili u akciju Francuzi i Rusi. Talijani su zauzeli front izaeđu Dojranskog jezera i Strume, a Englezi na Strumi čuvaju desni bok vojske. Razumljivo je, da se pri takvoj raznonarodnoj vojsci moraju javljati nesporazumi odnosno prave operacije i sukobi svija vrsta. Povrijedje discipline na dnevnom su redu. Englezi se po mogućnosti izvlače od borbe, tako da za njih Srbi i Francuzi moraju, što se kaže „zapušiti rupe“. Sporazumna štampa nije krila, da solunska vojska strada od zaraze i bolestima svija vrsta i da oskudijeva u sanitetskom materijalu. Bilo je čak slučajeva kolere i kuge. Pod tim okolnostima naravno da mnogo trpi ubojna snaga te vojske. I strateški položaj nije povoljan, pošto iznenadna bugarska ofenziva od prije mjesec i po dana obuhvata bokove vojske. Njemačko-bugarski polukrug, koji obuhvata vojsku od Strume do Dojrana, do Ostrovskog i Presanskog jezera, natjeruje Sarraila, da stalno drži veće snage na bokovima svoje vojske, da ne bi doveo oba svoja krila u opasnost. Frontalni pak napad u sjevernom i sjeverо-istočnom pravcu naišao bi na vrlo jake obrambene položaje protivnikove.

Sarrail je očevidno u vrlo teškom položaju, koji se još otešćava uslijed posla, kojeg mu zadaju njegovi politički zadaci, koji se sastoje u sputavanju grčke vlade i uticanjem na grčki narod. Ako bi započeo kakvu veliku ofenzivu, on bi možda stavio cijeli svoju vojsku na kartu, prema kojoj bi protivnik lako mogao dobiti igru. Njegovo je oklijevanje razumljivo, ali će ga možda stati njegovog položaja.

Hrastovina.

„Hrv. Lloyd“ piše: Medju mnogim krivim pojmovima, koji su sve do početka svjetskoga rata vladali o samom ratu, bilo je i posve krivo mnijenje trgovačkih krugova, da će uslijed rata prestati sva trgovina i zapeti sva industrija.

Potrebe rata dokazale su doskora, da su to sve bile sasvim krive predpostavke, jer je rat doduše onemogućio pojedine grane industrije, ali je za to stvorio silnu, sasvim novu, ratnu industriju, koja je u mnogo čem natkrilila industriju prijašnjih, normalnih vremena. Ovamo spada i drvna ratna industrija, koja iza željezne industrije igra bezuvjetno najvažniju ulogu.

Jedino naša fina hrastovina nije došla do uporabe, što je i sasvim naravno, jer je ona i po svojoj vrijednosti i po svojoj vanrednoj kakvoći opredijeljena za druge svrhe. Za to i nije fina slavonska hrastovina iznašana na prodaju niti god. 1914. niti god. 1915.

Sasvim iznenada odvazila se ove godine Brodska imovna općina da raspiše dražbu na 23 čestice, koje sadržaju 9196 hrastovih stabala jednako 52352 m³ u procijenbenoj vrijednosti od K 2,707.349·—.

Drvotrści primiše raspis te dražbe dosta nevoljko, jer je prevladalo mnijenje, da za limu hrastovinu sada nema uporabe ni prodje, ali obzirom na veliko zanimanje kod nekojih predidućih dražba (kao n. pr. općine Dragančić, nadbiskupske šume „Dečak“ i šume grada Križevca „Župetnica“), gdje su polučeni upravo sjajni rezultati, bilo je više nego sigurno, da će uspjeti i dražba Brodske imovne općine, u prkos raznim makinacijama.

Ali ovaj put te makinacije nisu uspjele jer su prodane sve 23 čestice za ukupni iznos od K 3,413.300·—, dakle s poprečnom preplatom od 26%. Općenito uzeto, plaćena je na ovoj dražbi brodska hrastovina po istim cijenama, kao prije rata, a gotova roba je u cijeni silno poskočila. Kupci će dakle lijepo zaslužiti.

Pregledavajući iskaz o uspjehu te dražbe, ugodno nas iznenadjuje oštri istup Hrvatske eskomptne banke, Zagreb, koja je stavila ponudu na sve 23 čestice, a od toga ih je dobila 10, s 29716 m³ za ukupnu kupovninu od K 1,852.250.—, dakle oko 60 po sto od cijele količine.

Mi, koji smo uvijek zagovarali ideju, da se ponajvažnije grane naše domaće industrije, a to je bezuvjetno drvna industrija, koncentrišu u domaćim rukama, veselimo se toj pojavi, u kojoj vidimu dobar početak za daljnji obziljan rad.

Sada je pitanje, što će sretni dostalci početi s tom finom hrastovinom?

Neima dvojbe, da će pojedine čestice ostati neizrađene za ovu godinu, jer ne samo, da nema dosta šumskih radnika i kirijaša, nego je i njihova opskrba skopčana s gotovo nepremostivim poteškočama. U koliko će se pako pojedine čestice izrađiti, spremit će se stanovite fine specialitete, kao „Wagenschuss“, „Spiegel“ itd. do svršetka rata, jer je to roba, koju kupuje ponajviše Engleska, Francuska i Belgija, ali već „Bouls“ i sve vrsti neobrubljenih planka plačaju se danas i u tuzemstvu tako sjajno, da će se i vlasnici te robe iz fine slavonske hrastovine lahko odlučiti na prodaju. „Holzschnitt“ i „Frieze“ ne će nitko forcirati, premda nema dvojbe, da će poslije rata i toj grudji svanuti bolji dani, ali će se za to slabije klade upotrebiti za rezanje „Extrahoiza“, raznih vrsti greda i gredica, te konačno klade III. i IV. vrsti za proizvodnju tanina. Napokon, glavničari imadu danas dosta suvišna novca, pa ga rado ulažu u drvo, koje će se po mnijenju svih stručnjaka i poslije rata uzdržati u cijeni, a naša nedostiživa slavonska hrastovina će po svoj prilici još i porasti u vrijednosti, kad joj se opet otvore inozemna tržišta.

Domaće Vijesti.

Gradsko kazalište. Danas repriza opere „Faust“. Početak u 5 sati p.p., svršetak poslije 8 sati.

Sudbena dražbena dvorana Via Arena br. 2. Danas 7. listopada 1916. u 3 sata poslije podne obdržavat će se dražba više vrsti ormara, ormarića, ogledala, kreveta, ožvira, umivaonika, šivaći stroj, stolica i drugih predmeta, te 9. t. mj. u 3 sata poslje podne obdržavati će se dražba na licu mjesta Via Sissano br. 31. jednog cijelog dućana sa više vrsti predmeta.

Iskaz pošt. ureda vojne pošte, koji su primušteni prometu privatnim paketima vojne pošte: 8, 9, 11, 19, 19/II, 20, 20/V, 24, 34, 36, 37, 39, 49, 51, 54, 55, 56, 66, 69, 76, 79, 80, 88, 95, 102, 110, 111, 113, 125, 128, 133, 137, 138, 140, 145, 146, 147, 148, 153, 167, 175, 176, 177, 178, 180, 181, 183, 274, 185, 188, 190, 203, 207, 215, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 226, 227, 229, 231, 237, 239, 250, 252, 253, 255, 258, 259, 260, 267, 273, 274, 276, 277, 278, 282, 283, 284, 286, 287, 288, 289, 291, 292, 294, 295, 302, 307, 315, 316, 318, 319, 323, 324, 335, 336, 338, 340, 354, 364, 369, 372, 376, 377, 378, 385, 386, 389, 399, 400, 400/II, 400/III, 401, 403, 404, 405, 407, 444, 444/II, 444/III, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 517, 600, 601, 602, 605, 607, 608, 611, 612, 613, 630. Privatni paketi vojne pošte mogu se od sada unaprijed slijati jedino na uređe vojne pošte ili etapne pošt. uređe brojem, koji su navedeni u gornjem iskazu. Svi ostali uredi vojne pošte te etapni pošt. uredi brojem, koji nijesu nabrojeni u ovom iskazu, zatvoreni su prometu privatnim paketima vojne pošte. Promet privatnim paketima vojne pošte svim c. i k. etapnim pošt. uredima omakom mjesta u zaposjednutim predijelima Rusko-Poljske, Srbije, Crnegore i Albanije — izuzev etapne pošt. uređe Mitrovica na Kosovu i Novipazar — dozvoljen je kao do sada pod postojećim uvjetima.

Vojničke vijesti.

Dnevna zapovjed lučkog admiralata broj 280 od 6. rujna 1916.

Posadno nadzorstvo: Nadporučnik Christel. Liječničko nadzorstvo na N. V. b. „Bellona“: Linijski liječnik u pričuvi Dr. pl. Kovats.

Liječničko nadzorstvo u mornaričkoj bolnici: Pučko-ustaški liječnik Dr. Buzolić.

Književnost.

Književna objava. Izašla je II. knjiga moga zbornika „Odobrana djela za školu“, i to novo pjesničko djelo Vladimira Nazora: „Utva zlatokrila“, romantički ep u 5 pjevanja. Kao uvod knjizi priopćen je casay o pjesnikovim osnovnim motima iz pera Dr. A. Bazale. Knjiga je lijepo opremljena i uvezana, a primjerak stoji 2 K. Tko pošalje novac unaprijed, dobiva knjigu franko. Narudžbe neka se šalju na adresu: Naklada „Odabranih djela za školu“. Zagreb, Akademski trg 4. Dr Branko Vodnik.

Zločinstvo i kazna. Najveći i najslavniji roman T. M. Dostojevskoga, u prijevodu Ise Velikanovića, izašao je II. svezak, te se dobiva u svim hrvatskim knjižarama. Cijena K 6.— (poštom K 6.80).

Razne Vijesti.

Zlato i sjeverna Amerika. Najbolji posao čine za svjetskog rata bez dvojbe sjedinjene države sjeverne Amerike. Vrijednost njezine izvanjske trgovine iznosi ove godine dosele 880 a onaj izvoza preko 590 milijuna funti, dakle suvišak od preko 290 milijuna funti šterlina odnosno 1160 milijuna dolara. Sama vrijednost izvoza iznašaše prošlog mjeseca 510 a uvoza 190 milijuna dolara. Proračunske godine 1915-16 iznašaše pako izvozni suvišak sjedinjenih država 2265 milijuna dolara napram 1095 milijuna dolara godine 1914. Sama zaliha kovanog i nekovanog zlata sjeveroameričke riznice je narasla od 2. siječnja do 1. studena prošle godine od 1.805,876.580 dolara na 2.198,113.762 dolara. K tome se u najskorije vrijeme očekuje jošte daljnji uvoz zlata iz Velike Britanije, južne Afrike, Kanade i Australije. No od onda je zlatna zaliha američke Unije jošte znatno porasla. Tako je iznašala 1. lipnja ove godine 2312,4 milijuna dolara. Osim toga se cijeni povratak američkih vrijednostnih papira iz Evrope u sjevernu Ameriku na jednu milijardu.

Prema tome se računa „ratni dobitak“ Sjeverne Amerike u ove dvije godine rata na okruglo 2276 milijuna dolara. No te brojke moraju da daleko zaostaju za pravim dobitkom, buduć je Amerika povrh toga mnogo pristđela smanjenjen evropskih vožnja i uplatom kamata bez obzira na neprestano dodavanje silnog ratnog materijala ratnim strankama. Usljed toga po ratu stvorenog položaja je i zaliha zlata Unije vanredno porasla. To se najbolje razabire iz sljedećih brojaka: U normalno doba iznaša proizvod zlata godišje po prilici 100 milijuna dolara, dok je zaliha zlata prošle godine porasla za čitavih 500 milijuna. Tako je ista iznašala:

1. 7—1907	1.602,014.642
1. 7—1910	1.635,886.511
1. 7—1913	1.868,790.860
1. 7—1914	1.890,678.304
1. 7—1915	1.993,549.015
1.10—1915	2.141,782.259
1. 1—1916	2.312,444.489
1. 7—1916	2.439,921.932

Dok je godine 1915. iznašao čisti uvoz zlata 451,954.590 dolara, iznaša od 1. siječnja ništa manje neg li 236,922.000 dolara, što predstavlja čitavi uvoz od prilike 689 milijuna dolara.

R. R.

Proširujte „HRVATSKI LIST“ taj prvi i jedini hrvatski dnevnik u Istri.

KINO

Crvenog križa.

ULICA SERGIJA BROJ 34.

Danas novi raspored.

Razmišljanje 24 sata

senzacionalna drama u 3 čina.

Luny gubi svoju suprugu

komični prizor.

Neprekidne predstave.

Ravnateljstvo si pridržaje pravo promijeniti raspored.

ULAZNINA: I. prostor K 1·—: II. prostor 40 fil.

Uči se može kod svake slike.

Kod djevojke na ogledima.

Turski napisao Hussein Džahid, sadašnji potpredsjednik turske zastupničke kuće.

(Nastavak.)

Ne pazeći na značenje svojih riječi, dala se je zavesti usljed uvrijedjenog materinskog ponosa na takove izjave, na koje se je kasnije žalila, i da popravi svoju manu, trčala bi do posrednica, dapače i do predstojnice kupališta, i obećavala, da će njihova nastojanja visoko nagraditi. Ovo je obećanje bilo poticanje za posrednice. Te su žene bile sad iz svih krugova. A Seniha je bila silno nesrećna radi toga poniženja i plakala po čitave noći u svom krevetu. Posljednji je sjaj njezinih mladenačkih sanja iščezmo pred bestidnim pisnjem tih žena, kojima bi rado dobacila bila u lice ma i najtvrđe uvrijede, osjećala je, da pada sve dublje i dublje.

Majka, kojoj nijesu prije bili po ćudi časnici i pisci, dala si je od ogledaćе sad predlagati posve neizobražene muževe, malene činovnike, koji bi samo tom zgodom oblačili gornju košulju. Kad bi ju pitali, kani li kćer zadržati kod sebe ili ju pustiti u svekrovu kuću, bio bi njezin jedini odgovor:

— To leži u božjoj ruci, samo ako joj je sudjen dobar muž; neka se vrši, kako hoće udes!

No udes kao da nije imao pamćenja i kao da je zaboravio, e se Seniha već kroz osam godina kiti za njegov doček i pokazuje pred ogledušama.

Od beskonačnog ovog iščekivanja i nadanja oboli jadna, a liječnici, koji su ju pretraživali, savjetovahu roditelje, neka ju udaju: to da je najbolji lijek. Ea obodrt udes i isprosi u njega samilost, nije majka zaboravila a ma nijednoga sveca, a da ga ne bi umolila za savjet. Mnogo je svijeća obećala jednom svecu; u grobnici drugoga jednoga povikuala je u bunar do tri puta: „Moja srećo, moj udesu!“; kod trećeg bi mutila, a iz grobnice četvrtoga uzela komadić zemlje kao amanet.

Ako li bi ju otac neprestano opominjao, da svoju kćer ipak već jednom uđe, začepila bi mu mati kojekakvim poslovicama usta, kojima je svima bilo isto značenje: „Ći je još dosta mlada“. A u sebi je čvrsto računala na pomoć svetaca i amanta. No udes se nije dao podmutiti i nimalo se brinuo za nju; zadovoljio se je time, što im je posredovanjem predstojnice kupališta poslao u kuću dvije posve neizobražene ženskinje. Ali ove su tražile okruglu djevojku, s kožom bijelom poput snijega. A Seniha! . . . . .

Njezina se ljepota nije razabirala na prvi pogled; ako je prije svoje usko, lepuškasto lice promatrala u ogledalu, nije mogla da shvati, zašto se ljudima nije svidjala — ali sad je počela to da shvaća. Ali se izmogne ocijeniti njezina ljepota, trebalo bi bilo umjetnikova oka, koje bi puno ljubavi proučavalo crtu za crtom. Na njoj se nije smjela tražiti tkozna kakova osobita ljepota. Cesto bi pošla pred ogledalo i zadubila se u sliku svoje ljepote, koja je poput zakopana blaga čekala, da ju tko otkrije i podigne. Udes je bio veoma nemilosrdan, što je tako zanemario to tijelo, koje bi umjetnika dosta moglo da nadahne i oduševi.

Seniha je konačno odlučila, da ne će nikad toga dragocjenoga blaga pružati na ogled očima braće ili sinova onih neizobraženih ženskinja, nego da će se na njemu u potaji pasti samo njezine vlastite oči.

Izakako si je teškom mukom to pravo pribavila, nijesu više puštali u kuću ma bilo kakovih ogleduša, nego bi ponajprije pomno ispitivali njihovo odijelo i tad tek odlučivali, hoće li ih primiti ili ne.

Nemilosrdno su brzo prolazile godine i nijesu se dale suzdržavati. Seniha je živjela tiho i povučeno; za dugih bi zimskih večeri sjedjela pred zdjelom s uglienom, jednom bi rukom čeprkala po žaru a drugom držala fini ženski smočicu te čitala romane i pozorišne igre.

Doista, ona nije trebala tek knjige da čita, da uzmogne razumjeti tragedija života! Kad bi se njezine oči izmorile, ostavila bi knjigu i zurila u vatru, koju bi tad prekrila pepelom i koja bi joj se pričinjala simbolom njezine budućnosti. Kad bi je trgnuo kakav šum u sobi iz njezinih razgovora sa vatrom, koja je bila njezina jedina poduznajca, postala bi si sa sgrađanjem svijesna svoje ledene samoće; poput groba joj je bila njezina soba i tako bi imalo eto da potraje do konca njezinih dana. Dok se je kao dijete igrala u bašči i medju cvijećem spremala svoju svatovski sobu, dok se je sa četraneset godina stala zanositi u svijetlu zemlju sanja i pouzdavala se u srećan brak, koji će njezinu kuću napuniti veselom plavokosom dječicom — tad nije imala vremena, da misli na samoću. A sad je eto nesmiljena ruka zbiljnosti bez sućuti rastrgala vijenac cvijeća, koji si je djevojče spletio bilo za život i gurnula ju osamljenu i ostavljenu u beznadni i pusti put. Sa strahom se je uklanjala mislima na budućnost, no ikrice, koje su tinjale još pod pepelom u zdjeli s uglienom, svrnule bi njezine misli na vrijeme, kad njezini roditelji ne će biti više kod nje, a ona će biti stara žena. Tugovala je za izgubljenom mladošću . . . . . .

Kućanstvo ju nije više zanimalo; bila je ravnodušna, ako bi ovdje ondje ležalo nešto više prašine ili ako sobe nijesu bile u redu. Za zlobne je primjedbe kćeri iz susjedstva imala samo još hladan smiješak.

Jednog dana, kad je sjedjela u svojoj sobi, a knjiga joj se okliznula bila sa krila, trgne ju djevojka, koja je brzo dotrčala bila po stubama, iz njezinih sanjarija, vičući na sva usta:

— „Došla je ogleduša!“

Ogleduša . . . .

Zašto ju nijesu te žene, za koje je mislila, e su već odavna na nju bile zaboravile, ostavljale u miru?

Mehanički se digne Seniha; poput automata se obuče, nakiti i sjedne u staroj sobi na staru stolicu. Bila je već od ranoga jutra tužna, jer je u plavoj svojoj kosi našla bila prvu sijedu vlas i istrgnula ju. Kad je sad pred tim ženama sjedjela, koje su polagano srkale kavu, mislila je, kako bi se one mogle rugati, što eto djevojka sa sijedim vlasima još čeka na muža. Upravo prije dvanaest je godina sjedjela prvi put na toj stolici, a glava joj puna zamamnih nada, a sad eto mora, premda je ostarjela, još uvijek sjediti na istom mjestu. Šlama je na stolici istrošena, bezbroj je žena prolazilo ovom sobom, samo ona je ostala ista, no postala je velika i stara. Možda imadu muževi, koji su ju nekad prosili i bili usljed glupih nadzora odbijeni, sad već odrasli sinova — samo ona sjedi eto ovdje i prosjači za svekrvu ili šurjakinju.

Te misli, koje su razarale njezine posljednje nade i usljed kojih je upoznala, da su njezini ideali zajedno s odijelom zastarjeli, ne dadoše joj, da ustraje dulje vremena u sobi. Teškom je mukom zatomila suze i ona u onaj tren čvrsto odluči, da ne će nikad više sjedati na ponižujuće to mjesto. I ona ustane i ne čekajući na privolu ode iz sobe . . . . .

Preveo B.